

Високопільська

територіальна громада та виклики
воєнного часу

Атлас умов та ресурсів

Видання друге, доповнене

ТОВАРИСТВО
ДОСЛІДНИКІВ
УКРАЇНИ

ГЕОІНФОРМАЦІЙНИЙ
ПОРТАЛ

ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ГЕОЛОГІЯ ТА
ГЕОМОРФОЛОГІЯ

КЛІМАТ

ҐРУНТИ

ЛАНДШАФТИ ТА
РОСЛИННІСТЬ

ЕКОЛОГІЯ

ДЕМОГРАФІЯ

СОЦІАЛЬНА СФЕРА

БЕЗПЕКА
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ГОСПОДАРСЬКИЙ
РОЗВИТОК

ТУРИЗМ І КУЛЬТУРНА
СПАДЩИНА

МІСТОБУДІВНЕ
ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ

ТРАНСПОРТНА
ІНФРАСТРУКТУРА

НАСЛІДКИ ВІЙНИ ТА
ПОВОЄННА СТРАТЕГІЯ
РОЗВИТКУ

ТОВАРИСТВО
ДОСЛІДНИКІВ
УКРАЇНИ

ГІС-портал
Херсонської
області

УДК 528.94:911(477.72-22) «362/364»(084.4)

B49

Рекомендовано до друку Вченою радою Херсонського
державного університету Міністерства освіти і науки
України (протокол № 10 від 24.02.2025 р.)

Рецензенти:

член-кореспондент НАН України, доктор біологічних наук, професор Олександр
ХОДОСОВЦЕВ

доктор географічних наук, професор Микола БАРАНОВСЬКИЙ

кандидат географічних наук, Віктор ЧЕХНІЙ

Експерт від Високопільської територіальної громади:

Людмила ЗУБКО, головний спеціаліст з питань діловодства та контролю Високопільської
селищної військової адміністрації

B49

**Високопільська територіальна громада та виклики воєнного часу: атлас умов
та ресурсів / Товариство дослідників України; заг. ред. П. Остапенко,
Д. Мальчикова; авт. кол.: П. Остапенко, Д. Мальчикова, І. Пилипенко та ін. –
Вид. 2-ге, доповн. – Київ; Херсон; Високопілля, 2025. – 40 с.**

ISBN 978-617-7090-99-0

Атлас умов та ресурсів довоєнного розвитку і повоєнної відбудови Високопільської територіальної громади Херсонської області - частина глобального проєкту Товариства дослідників України із створення та підтримки геоінформаційної системи для цілого регіону, що базується на географічному підході до створення ГІС-систем. Це картографічне навчальне видання, що характеризує умови і ресурси розвитку громади у мирний час і наслідки широкомасштабного воєнного вторгнення російської армії. Атлас містить картографічні і аналітичні матеріали за трьома розділами «Природні умови та ресурси довоєнного розвитку і повоєнної відбудови», «Соціальна сфера та демографічний потенціал територіальної громади», «Економічний розвиток громади, інфраструктура відбудови та розвитку».

Призначений для здобувачів освіти, викладачів, науковців, мешканців громади, представників органів місцевого самоврядування і всіх тих, хто цікавиться місцевим розвитком.

УДК 528.94:911(477.72-22) «362/364»(084.4)

ISBN 978-617-7090-99-0

©Товариство дослідників України, 2025

©ХДУ, 2025

©П. Остапенко, Д. Мальчикова, 2025

©Колектив авторів, 2025

Авторський колектив

Павло Остапенко – кандидат географічних наук, керівник проекту, автор ідеї;

Дар'я Мальчикова - докторка географічних наук, професорка, аналітка розділу "Наслідки війни і повоєнна стратегія розвитку";

Ігор Пилипенко - доктор географічних наук, професор, аналітик розділів "Демографія довоєнного часу", "Вплив війни на демографічний потенціал".

Олександр Бончковський – PhD з географії, автор розділів: "Геоморфологічна карта", "Фізична карта", "Клімат", картограф розділів: "Соціальний захист", "Культура", "Спорт", "Центри безпеки та пожежно-рятувальні частини", "Містобудівне освоєння території", "Культурна спадщина", картограф розділів "Агропромисловий комплекс",

Володимир Швайко - автор розділів: "Ґрунти", "Ландшафти та рослинність", "Природно-заповідний фонд", "Екологічна мережа", "Військові ландшафти сучасності";

Андрій Бончковський - PhD з географії, автор розділів: "Геологічна будова і корисні копалини", "Екологічні проблеми";

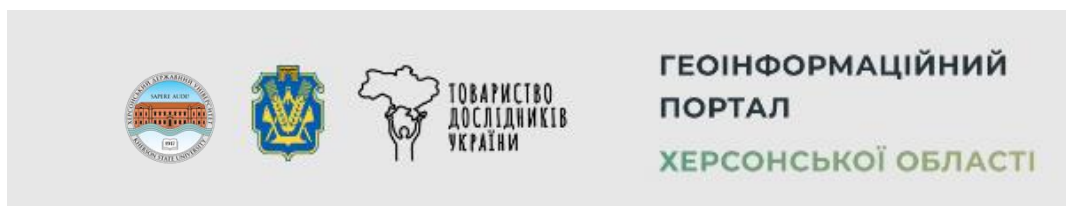
Станіслав Остапенко - PhD з географії, картограф розділів: "Вплив війни на демографічний потенціал", "Промисловість", "Мережа автомобільних доріг", "Наслідки війни і повоєнна стратегія розвитку";

Роман Перхалюк - картограф розділів: "Демографічний потенціал", "Соціальна сфера: освіта, медицина, соціальний захист, культура, спорт", «Культурна спадщина і туристична діяльність мирного часу»;

Яна Мілевська - аналітка розділів: "Промисловість", "Агропромисловий комплекс", "Соціальна сфера: освіта, медицина, соціальний захист, культура, спорт", "Центри безпеки та пожежно-рятувальні частини", "Мережа автомобільних доріг", "Туристичні місця та маршрути";

Олена Денисенко - кандидатка географічних наук, аналітка розділів: "Генеральні плани населених пунктів", "Містобудівне освоєння території";

Дар'я Остапенко – дизайнерка проекту.

Зміст

Географічне положення територіальної громади	5
Загальна характеристика територіальної громади.....	6

Розділ І. Природні умови та ресурси довоєнного розвитку і повоєнної відбудови

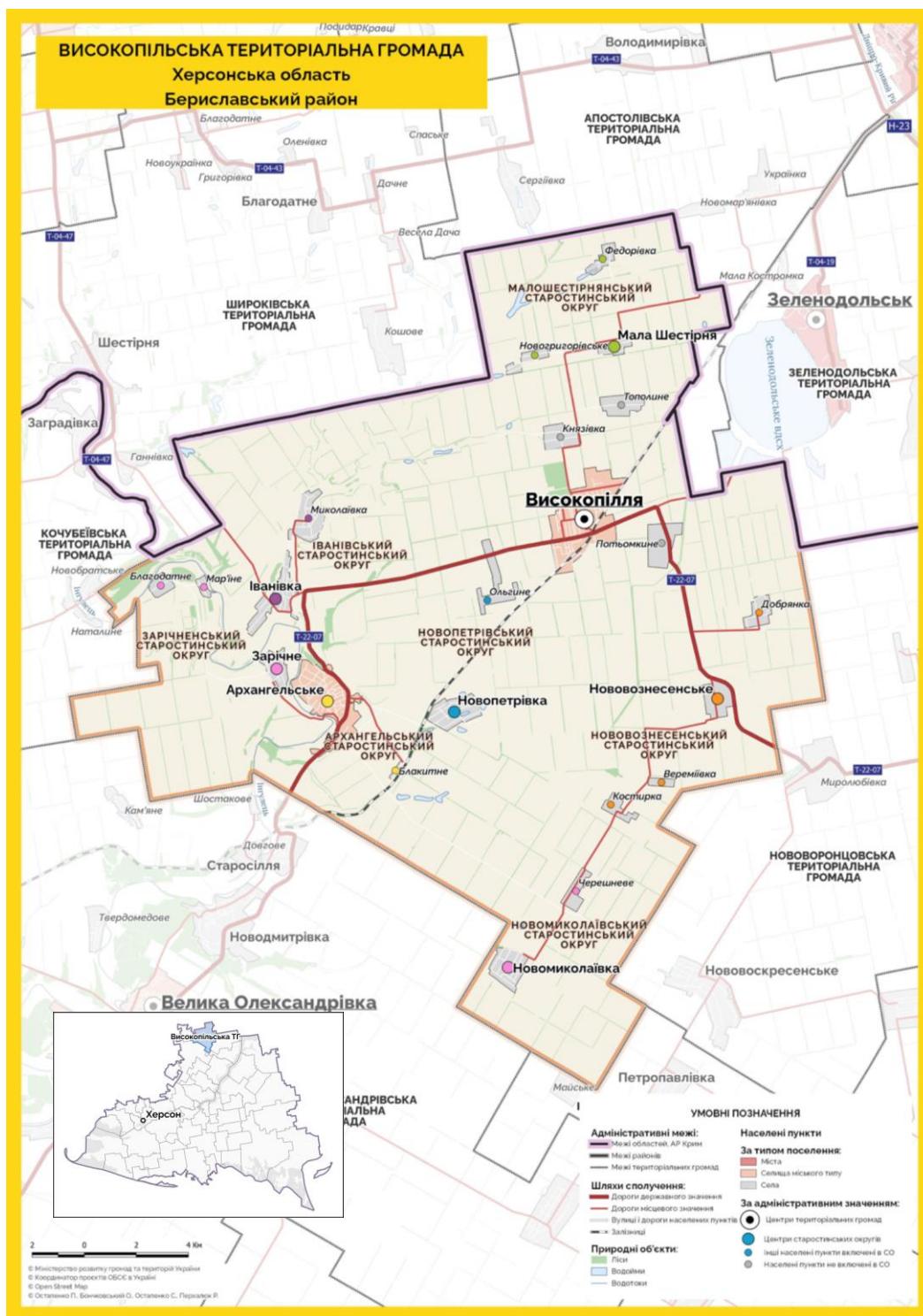
ГЕОЛОГІЯ.....	7
ГЕОМОРФОЛОГІЯ	8
КЛІМАТИЧНІ УМОВИ	10
ҐРУНТИ	11
ЛАНДШАФТИ ТА РОСЛИННІСТЬ	13
ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН: 2021 РІК	14

Розділ ІІ. Соціальна сфера та демографічний потенціал тергромади

ДЕМОГРАФІЯ ДОВОЄННОГО ЧАСУ	17
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ	19
СОЦІАЛЬНА СФЕРА: 2021 РІК.....	21
ІНФРАСТРУКТУРА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ: 2021 РІК.....	23

Розділ ІІІ. Економічний розвиток громади, інфраструктура відбудови та розвитку

ГОСПОДАРСЬКИЙ РОЗВИТОК У МИРНИЙ ЧАС	25
КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА І ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МИРНОГО ЧАСУ	27
ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА: 2021 РІК	29
МІСТОБУДІВНЕ ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ: 2021 РІК.....	31
НАСЛІДКИ ВІЙНИ І ПОВОЄННА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ	33

Загальні умовні позначення до карт в атласі

- Межі областей, АР Крим
- Межі територіальних громад
- Тип населених пунктів:**
 - Міста
 - Селища
 - Села
- Шляхи сполучення:**
 - Дороги державного значення
 - Дороги місцевого значення
 - Вулиці і дороги населених пунктів
 - Залізниця

Назви старостинських округів, населених пунктів на картосхемах в атласі вказані станом на 2021 рік.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ: 2021 РІК

Назва тергромади	Високопільська
Тип тергромади	селищна територіальна громада
Область	Херсонська
Район	Бериславський
Площа (кв. км)	494,90
Кількість старостинських округів	7
Кількість міст	0
Кількість селищ	2
Кількість сіл	20
Населення (2021, тис. осіб)	11,00
Густота населення тергромади (осіб/кв.км)	22,2
Середній приріст населення 2001-2021 (%)	-30,9
Населення працездатного віку (осіб, станом на 01.01.2019)	6216,0
Населення старше працездатного віку (осіб, станом на 01.01.2019)	2422,00
Населення молодше працездатного віку (осіб, станом на 00.01.2019)	2129,0
Бюджет тергромади (2021, загальний фонд без урахування міжбюджетних трансфертів, млн. грн)	47,33
Індекс податкоспроможності тергромади	0,64
Базова дотація тергромади (тис. грн.)	7872,70
Реверсна дотація тергромади (тис. грн.)	0,00
Кількість ЦНАП в тергромаді	1

ГЕОЛОГІЯ

Високопільська територіальна громада

Загальна кількість родовищ в межах територіальних громад	2
Родовища горючих корисних копалин	Відсутні
Родовища неметалічних корисних копалин	Суглинок (Високопільське) та вапняк флюсовий (Старосільське)
Родовища підземних вод	Відсутні
Коротка характеристика мінерально-сировинних ресурсів в територіальних	У межах територіальної громади знаходиться одне родовище вапняку флюсового (Старосільське), а також родовище суглинків (Високопільське), яке станом на 2021 рік не розробляється

ГЕОЛОГІЧНА БУДОВА І КОРИСНІ КОПАЛИНИ

Високопільська територіальна громада

Середня висота, м	75,2
Мінімальна висота, м	10
Максимальна висота, м	96
Амплітуда висот, м	86
Пласка території (%)	89,01
Дуже пологі схили (%)	9,34
Пологі схили (%)	1,2
Слабко спадисті схили (%)	0,37
Спадисті схили (10%)	0,08
Сильно спадисті схили (%)	0
Середній показник вертикального розчленування (м/км.кв)	14,4
Середній показник крутизни схилів (°)	0,79
Середній показник горизонтального розчленування (км /км.кв)	0,41
Геоморфологічна карта (коротка характеристика у розрізі тергромад)	Територіальна громада знаходиться у межах Бузько-Дніпровської лесової рівнини, що включає пластово-денудаційну субгоризонтальну плоску рівнину на неогенових відкладах (94% площі громади), ускладненою річкової долиною Інгульця (6% площі громади). Річкова долина Інгульця включає три надзаплавні тераси і вузьку заплаву (шириною в середньому 100-400 м). У східній частина громади та високому пласкому плакорі зустрічаються западинні форми рельєфу: два округлі поди, подоподібне зниження, частіше степові блюдця, сумарною площею 1943,7 га (4% площі громади). Яружно-балковий рельєф розвинений у долині Інгульця, краще на лівому березі. Лівобережні балки довгі (понад 10 км), глибокі (глибиною до 30-50 м) із пересихаючими водотоками. Правобережні балки короткі (до 2-3 км), із пологими схилами. Найбільша балка громади - балка Ковальова.

Гіпсометрична карта (коротка характеристика у розрізі тергромади)

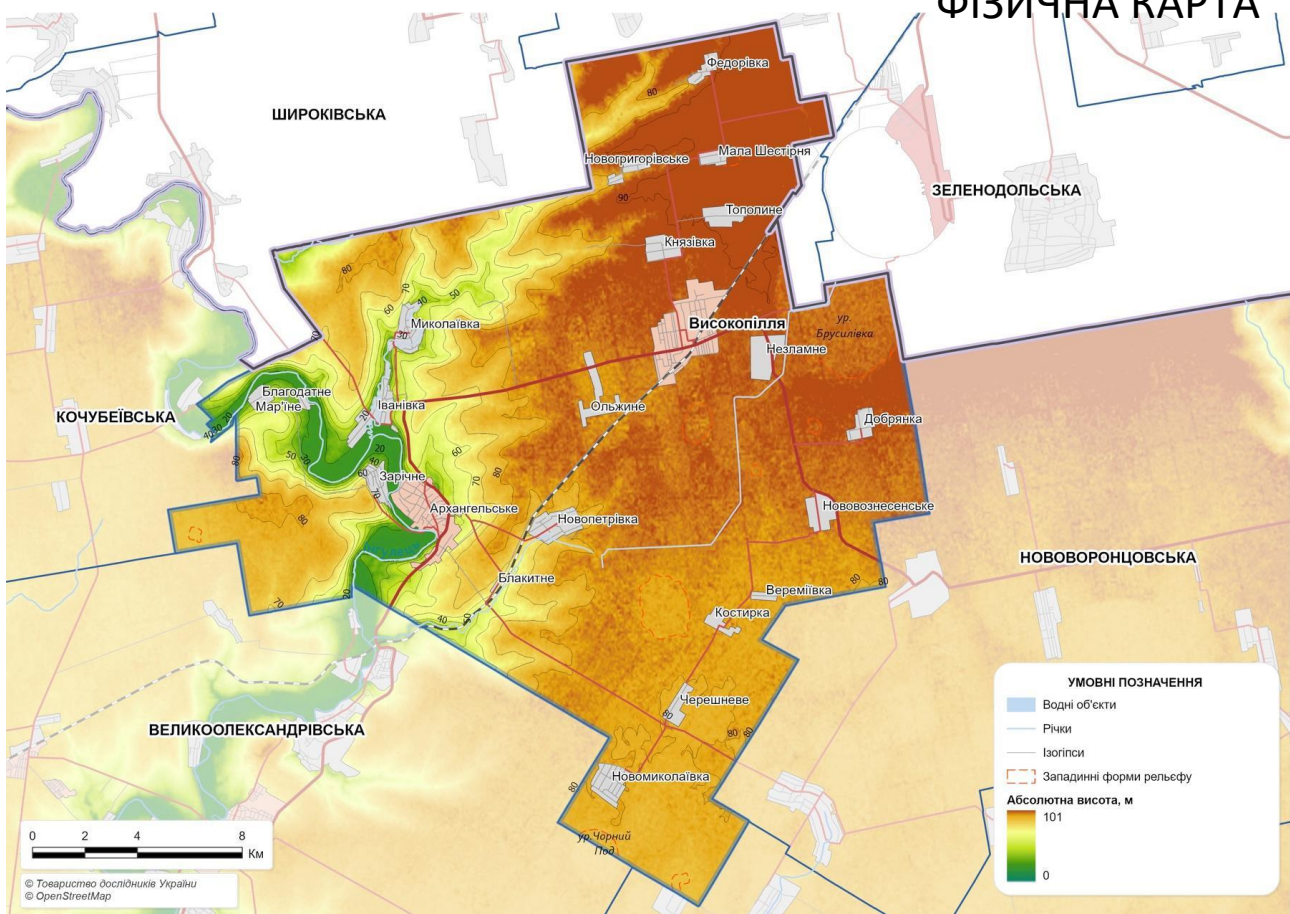
Середня висота у межах громади: 75,2 м. Максимальна висота: 96 м (сх. околиця с. Федорівка). Мінімальна висота: 10 м (уріз води р. Інгулець на півд. від смт Архангельське). Амплітуда висот: 86 м.

Карта схилів (коротка характеристика у розрізі тергромади)

Територія громади характеризується переважно пласким рельєфом: 89,0% площі громади - це пласкі поверхні, інші 11,0% - це схили. Найбільші площі зайняті дуже пологими схилами (1-3 °) - 9,3%; менше пологими (3-5°) - 1,2%, та слабкоспадистими (5-7°) схилами - 0,4%. Спадисті і сильноспадисті схили (крутизною понад 7°) приурочені до річкової долини Інгульця і яружно-балкової мережі.

Високопільська територіальна громада

ФІЗИЧНА КАРТА

КЛІМАТИЧНІ УМОВИ

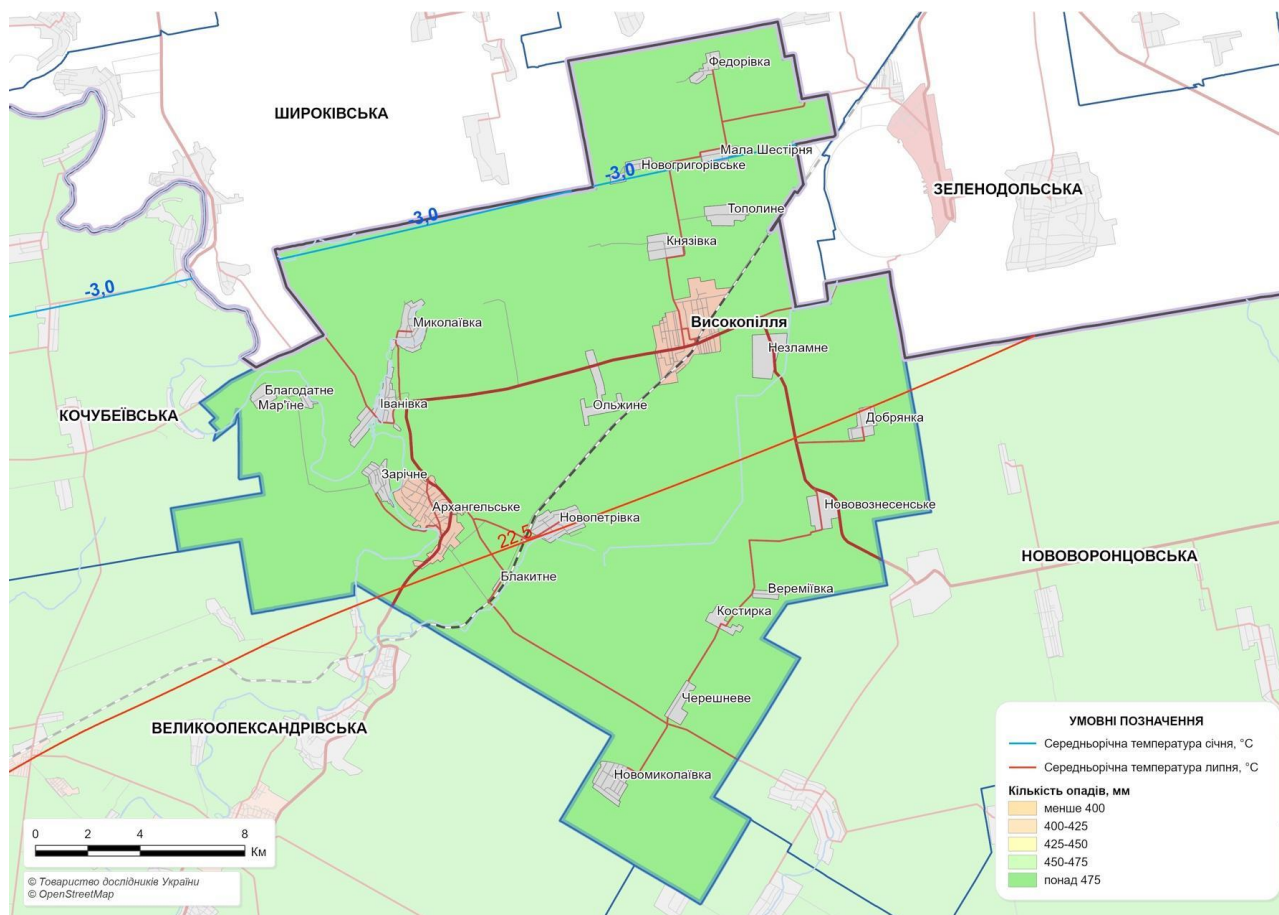

Високопільська територіальна громада

Коротка характеристика кліматичних умов тергромади

Середньорічна температура: +9,6...9,7°C.
Середня температура січня: -2,7...-3,1°C.
Середня температура липня: +22,4...22,6°C.
Середньорічна кількість опадів: 480 мм.
Тергромада знаходиться у посушливій дуже теплій агрокліматичній зоні

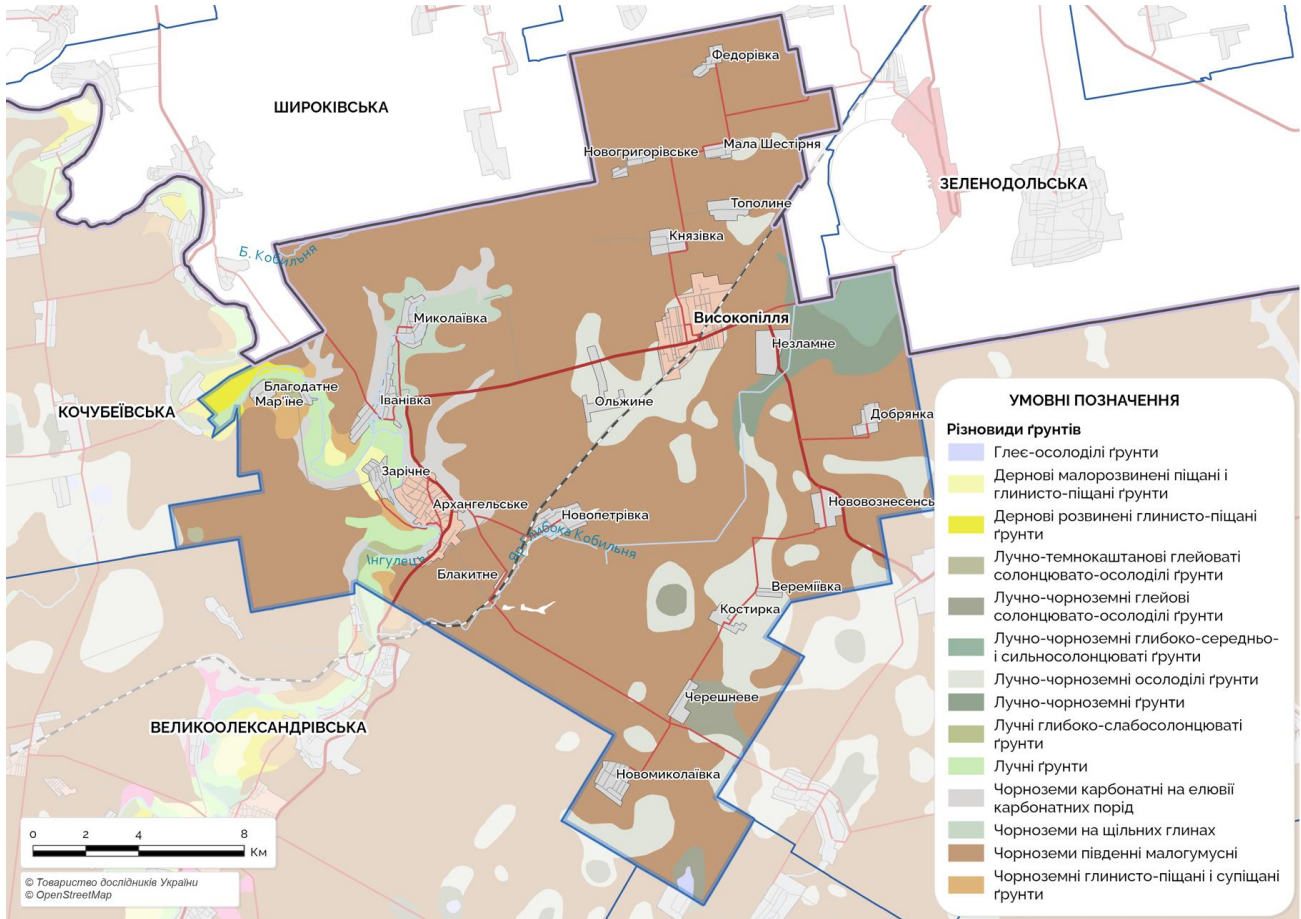
КЛІМАТИЧНА КАРТА

Високопільська територіальна громада

Коротка характеристика рослинного покриття тергромади	Рослинний покрив територіальної громади представлений: агрофітоценозами на місці різнотравно-типчаково-ковилових степів та остепнених луків степових подів (400,1 кв.км.; 80,78% площі громади); різнотравно-злаково остепненими слабозасоленими луками з переважанням костриці валіської, мітлиці виноградникової, тонконігу вузьколистого, пирію повзучого, костриці східної, морківника лучного, подорожника Корнута та ін. (24,77 кв.км.; 5% площі громади); полезахисними лісосмугами з робінією псевдоакацією, дубом звичайним, ясенем пенсильванським, кленами ясенolistим і гостролистим та ін. (24,06 кв.км.; 4,86% площі громади); байрачними дубовими та дубово-ясеновими заплавами широколистяними лісами з домішкою клена польового, в'яза листуватого та степових видів (жовта акація кущова, терен, залізник бульбистий та ін.) (10,36 кв.км.; 2,09% площі громади); типчаково-ковиловими сухими степами з переважанням ковили української та ковили Лесінга за участю стоколоса прибережного, шавлії пониклої та ін. (8,34 кв.км.; 1,68% площі громади).
Коротка характеристика ґрунтового покриття тергромади	ґрунтовий покрив територіальної громади представлений: чорноземами південними малогумусними (362,1 кв. км.; 73,11% площі громади), лучно-чорноземними осолоділими ґрунтами (55,4 кв. км.; 11,19% площі громади), чорноземами карбонатними на елювії карбонатних порід (18,8 кв. км.; 3,81% площі громади), лучно-чорноземними ґрунтами (12,4 кв. км.; 2,49% площі громади), лучними ґрунтами (10,5 кв. км.; 2,12% площі громади), чорноземами на щільних глинах (9,2 кв. км.; 1,85% площі громади), лучно-чорноземними глейовими солонцювато-осолоділими ґрунтами (6,8 кв. км.; 1,37% площі громади), лучно-чорноземними глибоко-середньо- і сильносолонцюватими ґрунтами (6,1 кв. км.; 1,23% площі громади), чорноземними глинисто-піщаними і супіщаними ґрунтами (5,1 кв. км.; 1,02% площі громади), дерновими розвиненими глинисто-піщаними ґрунтами (2,5 кв. км.; 0,5% площі громади), дерновими малорозвиненими піщаними і глинисто-піщаними ґрунтами (2,2 кв. км.; 0,44 % площі громади), лучними глибоко-слабосолонцюватими ґрунтами (1,8 кв. км.; 0,37% площі громади), глее-осолоділими ґрунтами (0,5 кв. км.; 0,1% площі громади), лучно-темнокаштановими глейоватими солонцювато-осолоділими ґрунтами (0,3 кв. км.; 0,06% площі громади).

Високопільська територіальна громада ҐРУНТОВИЙ ПОКРИВ

Високопільська територіальна громада

Коротка характеристика ландшафтно-ї структури тергромади

Ландшафтна структура території громади представлена: лесовими низовинами сильноеродованими, з подами, ярами та балками, врізаними в товщу неогенових відкладів, з південними малогумусними чорноземами, лучно-чорноземними осолоділими глеюватими ґрунтами подів (354,56 кв. км.; 71,58% площі громади), лесовими низовинами розчленованими ярами та балками з чорноземами південними малогумусними, у минулому під типчакково-ковиловою рослинністю (110,39 кв. км.; 22,29% площі громади), плавними, лучно-степовими солонцювато-солончакуватими заплавами (28,64 кв. км.; 5,78% площі громади)

ЛАНДШАФТНА СТРУКТУРА ТЕРИТОРІЇ

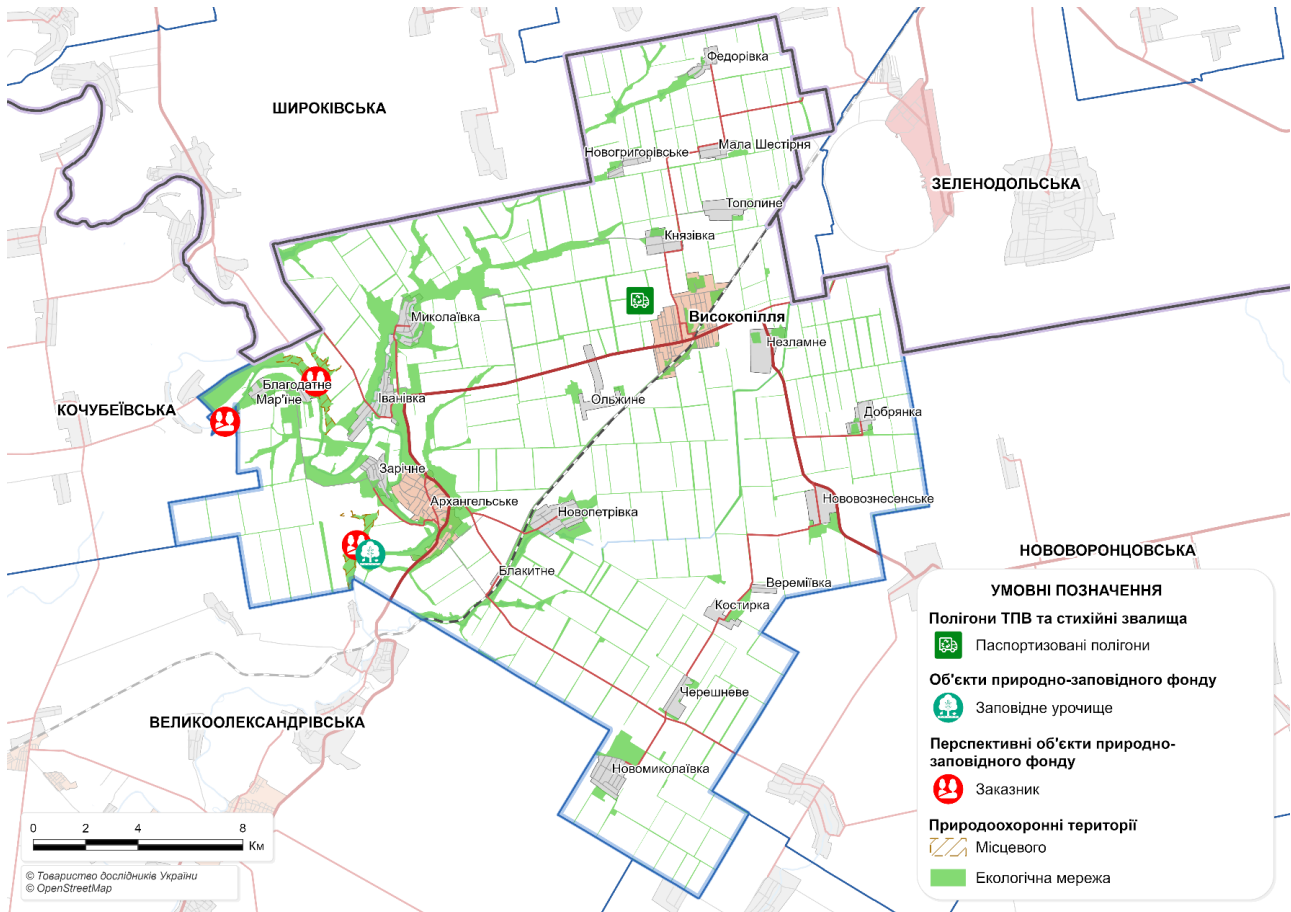
**Високопільська
територіальна громада**

Коротка характеристика об'єктів природно-заповідного фонду	Мережа об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення на території громади представлена: заповідним урочищем "Архангельський ліс" (30 га; 0,06% площі громади).
Коротка характеристика перспективних об'єктів природно-заповідного фонду	Мережа перспективних об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення на території громади представлена: ботанічним заказником «Архангельський», ботанічним заказником «Мар'їнський», ботанічним заказником «Натальїнський» (Джерело: Мойсієнко І. І., Ходосовцев О. Є., Пилипенко І. О., Бойко М. Ф., Мальчикова Д. С., Клименко В. М., Пономарьова А. А., Захарова М. Я., Дармостук В. В. Перспективні заповідні об'єкти Херсонської області. Херсон: Видавничий Дім «Гельветика», 2020. 166 с. DOI: 10.32782/978-966-992-049-2/1-166).
Коротка характеристика екомережі	Загальна площа екомережі тергромади становить 69,23 кв. км. (13,99% від загальної площі території громади). Екологічна мережа в межах територіальної громади представлена наступними типами наземного покриву: лучно-степовими територіями (33,06 кв. км.; 47,75% площі екомережі); лісові території становлять (10,34 кв. км.; 14,94% площі екомережі), території охоплені полезахисними лісосмугами займають (24,06 кв. км.; 34,75% площі екомережі); піщаними територіями (0,09 кв. км.; 0,13% площі екомережі); внутрішні води (1,68 кв. км.; 2,43% площі екомережі). Екологічна мережа в межах територіальної громади представлена наступними типами рослинного покриву: різнотравно-злаково остепненими слабозасоленими луками з переважанням костриці валіської, мітлиці виноградникової, тонконігу вузьколистого, пирію повзучого, костриці східної, морквічника лучного, подорожника Корнута та ін. (24,77 кв. км.; 35,78% площі екомережі); полезахисними лісосмугами з робінією псевдоакацією, дубом звичайним, ясенем пенсильванським, кленами ясенolistим і гостролистим та ін. (24,06 кв. км.; 34,75% площі екомережі); байрачними дубовими та дубово-ясеневими заплавами широколистяними лісами з домішкою клена польового, в'яза листуватого та степових видів (жовта акація кущова, терен, залізник бульбистий та ін.) (10,36 кв. км.; 14,96% площі екомережі); типчакowo-ковиловими сухими степами з переважанням ковили

	української та ковили Лесінга за участю стоколоса прибережного, шавлії пониклої та ін. (8,34 кв. км.; 12,05% площі екомережі). Ландшафтна структура екологічної мережі тергромади представлена: лесовими низовинами сильноеродованими, з подами, ярами та балками, врізаними в товщу неогенових відкладів, з південними малогумусними чорноземами, лучно-чорноземними осолоділими глеюватими ґрунтами подів (34,91 кв. км.; 50,43% площі громади), лесовими низовинами розчленованими ярами та балками з чорноземами південними малогумусними, у минулому під типчаково-ковиловою рослинністю (19,84 кв. км.; 28,66% площі громади), плавними, лучно-степовими солонцювато-солончакуватими заплавами (12,78 кв. км.; 18,46% площі громади)
Коротка характеристика сайтів (об'єктів) Смарагдової мережі тергромади	Смарагдова мережа на території громади представлена наступними сайтами (об'єктами): "Долина середнього Інгульця" (2398,4 га; 4,85% площі громади)
Коротка характеристика екологічного стану, лісових та земельних ресурсів	За період з 2000 по 2020 роки втрата лісових насаджень в громаді складає 6.2 га. В межах громади відомий один полігон ТПВ. У територіальній громаді переважають сильно еродовані ґрунти (57% площі громади)
Оцінка стану забруднення навколишнього середовища у межах територіальної громади	Відсутня інформація про підприємства забруднювачі у територіальній громаді

Високопільська територіальна громада

ЕКОЛОГІЧНА МЕРЕЖА ТА ЗАБРУДНЕННЯ

Високопільська територіальна громада

Коротка характеристика демографічного потенціалу

Чисельність населення Високопільської територіальної громади на 1 січня 2022 року складало 10767 осіб, які проживали в 22 населених пунктах (з яких в 1-му вже не було постійного населення, але село не було зняте з обліку). Для Високопільської громади характерною була висока концентрація населення в кількох населених пунктах. Так, більше половини (57,08%) населення громади було сконцентровано в перших трьох за людністю поселеннях, а понад 2/3 (68,14%) населення - в перших п'яти поселеннях (сел. Високопільля та Архангельське, села Новопетрівка, Іванівка та Новомиколаївка). В цілому, населення територіальної громади складало понад 11% населення Бериславського району та трохи 1% населення Херсонської області на відповідний період.

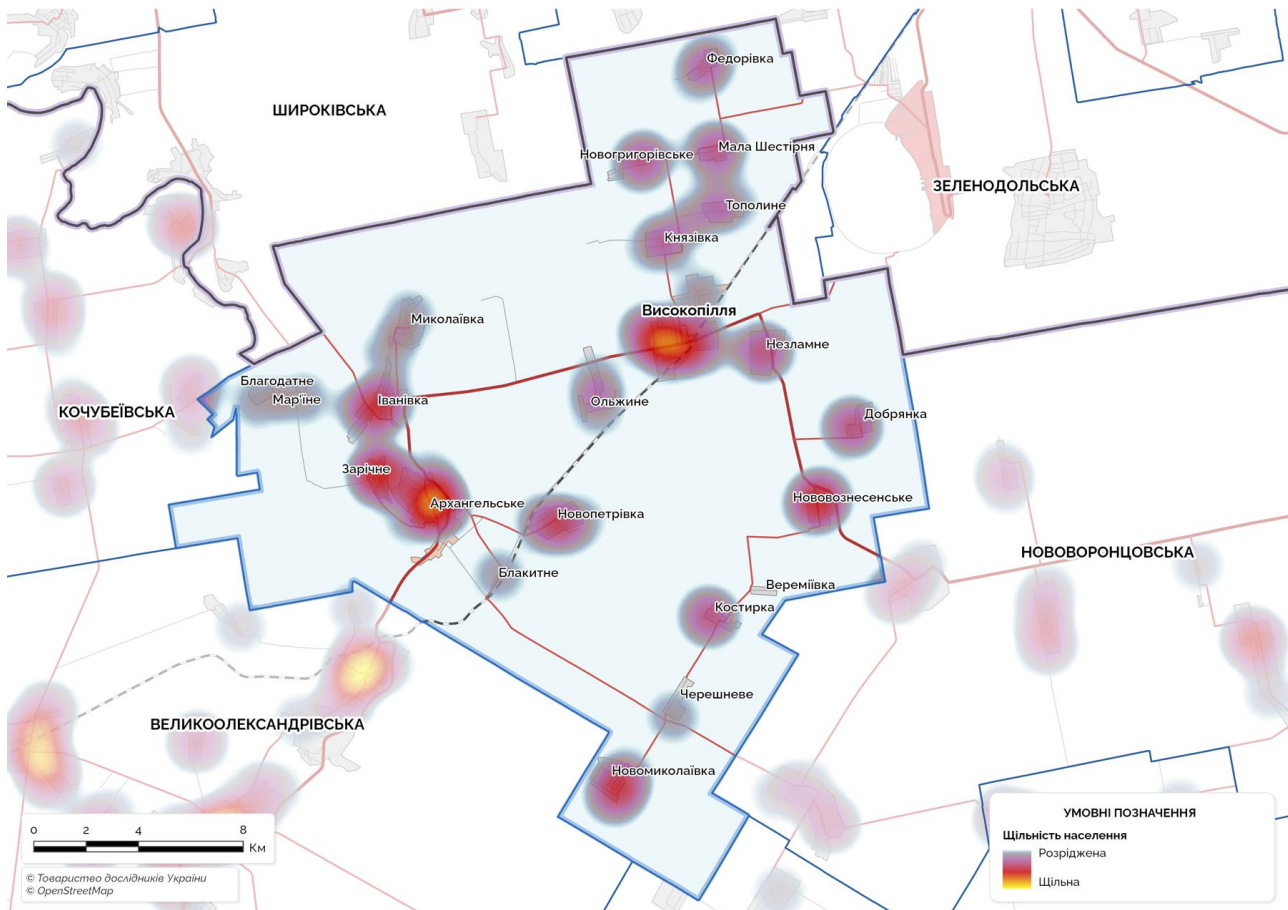
Густота населення складала на початок 2022 року майже 22 особи на квадратний км, щільність населених пунктів (з постійним населенням) складала 4,9 на 100 км². Середня відстань між населеними пунктами – 4,85 км, середня людність населеного пункту складала 512 осіб.

Чисельність населення громади на 1 січня 2021 року становила 11002 осіб, що на 2328 осіб менше ніж у 2001 році. Відносна зміна чисельності населення склала 17,46%, що відносить громаду до групи із сильним скороченням населення. Відносний демографічний потенціал громади зменшився на 8,81, що характеризується як сильне падіння демографічного потенціалу громади в населенні Херсонської області. Частка осіб старша працездатного віку складає 22,01%, що відносить громаду до групи територіальних одиниць з низькою часткою осіб пенсійного віку відносно середньообласного параметру. Навантаження цією віковою групою на осіб працездатного віку сягає 359 осіб на 1000 осіб працездатного віку, що є низьким. Частка молодшої групи складає 21% населення, що відносить громаду до групи територіальних одиниць з високим показником. Діти формують високе демографічне навантаження на рівні 335 на 1000 осіб працездатного віку. Загальне демографічне навантаження є вищим за середнє по Херсонській області і складає 694 осіб на 1000 осіб працездатного віку

Етнічна структура та національні артефакти в тергромаді

В межах тергромади знаходиться 2 етнічні громади, а саме: німців та ромів (сел. Високопілля). На території громади є об'єкт матеріальної спадщини німецької культури, а саме архітектурна пам'ятка в сел. Високопілля

Високопільська територіальна громада
ЩІЛЬНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Високопільська територіальна громада

Вплив війни на демографічний потенціал тергромади

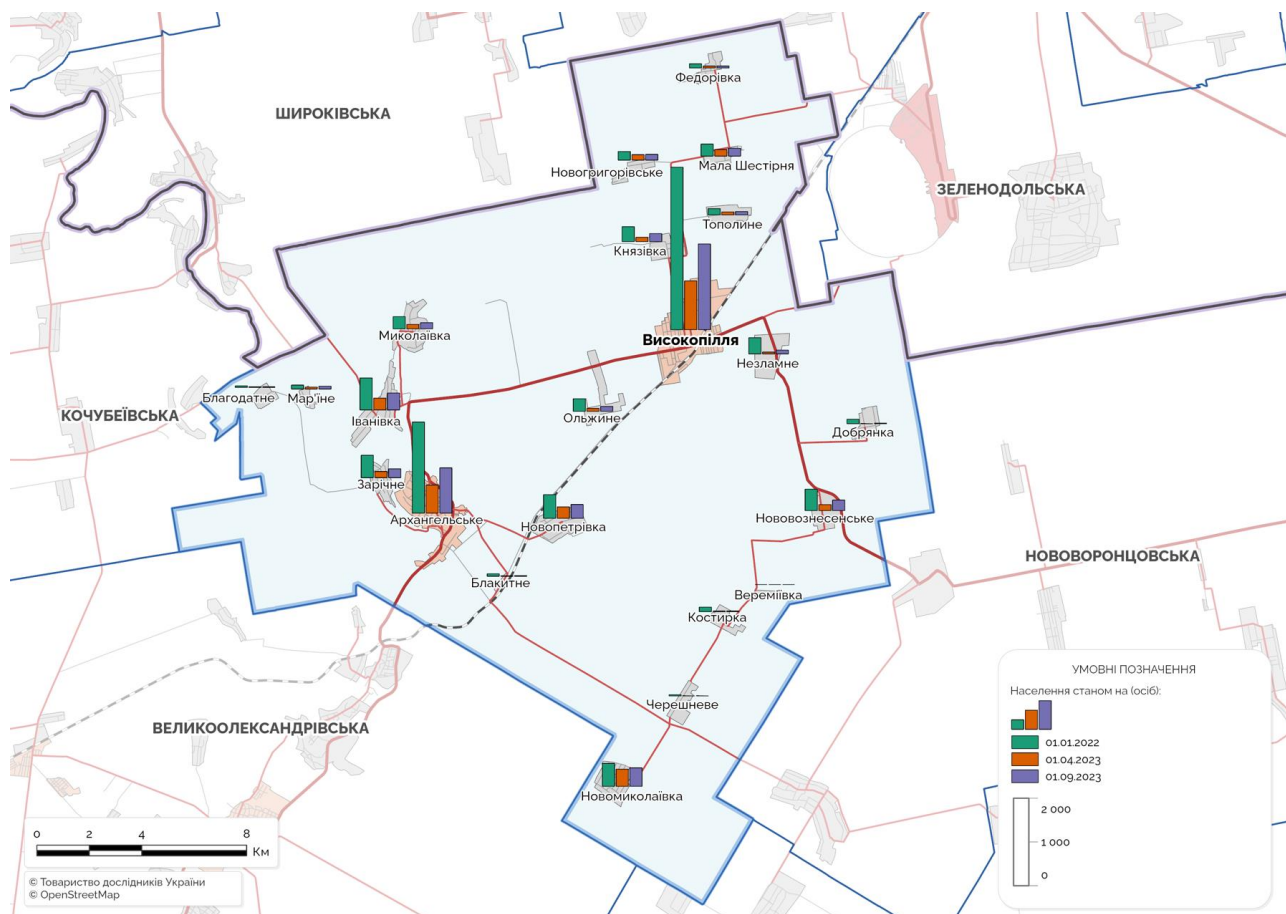
Повномасштабне вторгнення та інтенсивність бойових дій на території Високопільської громади викликали катастрофічне скорочення населення. Високопільщина стала одним з головних напрямів, за яким відбувалося звільнення Правобережної частини Херсонської області. Тому, демографічні та матеріальні втрати в цій громаді надзвичайні. Так, загальне зменшення населення склало майже 2/3 населення або 66% на 1 квітня 2023 року. Одним з результатів стало збільшення концентрації населення в найбільш чисельних населених пунктах, не дивлячись на абсолютне скорочення людності у всіх населених пунктах. Так, частка населення громади, яка мешкає в перших трьох за людністю поселеннях збільшився з 57,1 до 61,7%; а в частка населення, яка мешкає в перших п'яти населених пунктах – з 68,1 до 73,7% або майже $\frac{3}{4}$ всього населення громади. Акцентуємо, що населення поступово повертається до населених пунктів громади. Так, з 1 квітня 2023 по 1 січня 2025 року населення збільшилося на 2445 осіб або на 22,2% населення станом на початок 2022 року і складає 6169 осіб. Як і для більшості звільнених громад, зальною негативною рисою залишається деформована вікова структура населення.. Частка пенсіонерів вже майже третина населення (30,0% населення станом на 1 січня 2025 року). В 6 населених пунктах з 21 відсутні діти у віці 0-2 роки, що в сукупності з вище наведеними демографічними показниками демонструє кризову тенденції і низьку спроможність до відновлення чисельності населення. Позитивною рисою цієї громади на фоні інших звільнених громад Херсонської області є відносно висока частка дітей і підлітків (0-15 років), яка складає 16,1% населення. На 1 січня 2025 року густота населення складає майже 13 осіб на км², щільність населених пунктів (з постійним населенням) складала 4,2 на 100 км². Середня відстань між населеними пунктами – 4,85 км, середня людність населеного пункту складала 295 осіб.

Високопільська територіальна громада

ЗМІНА ДЕМОГРАФІЧНОЇ

СТРУКТУРИ НАСЕЛЕННЯ:

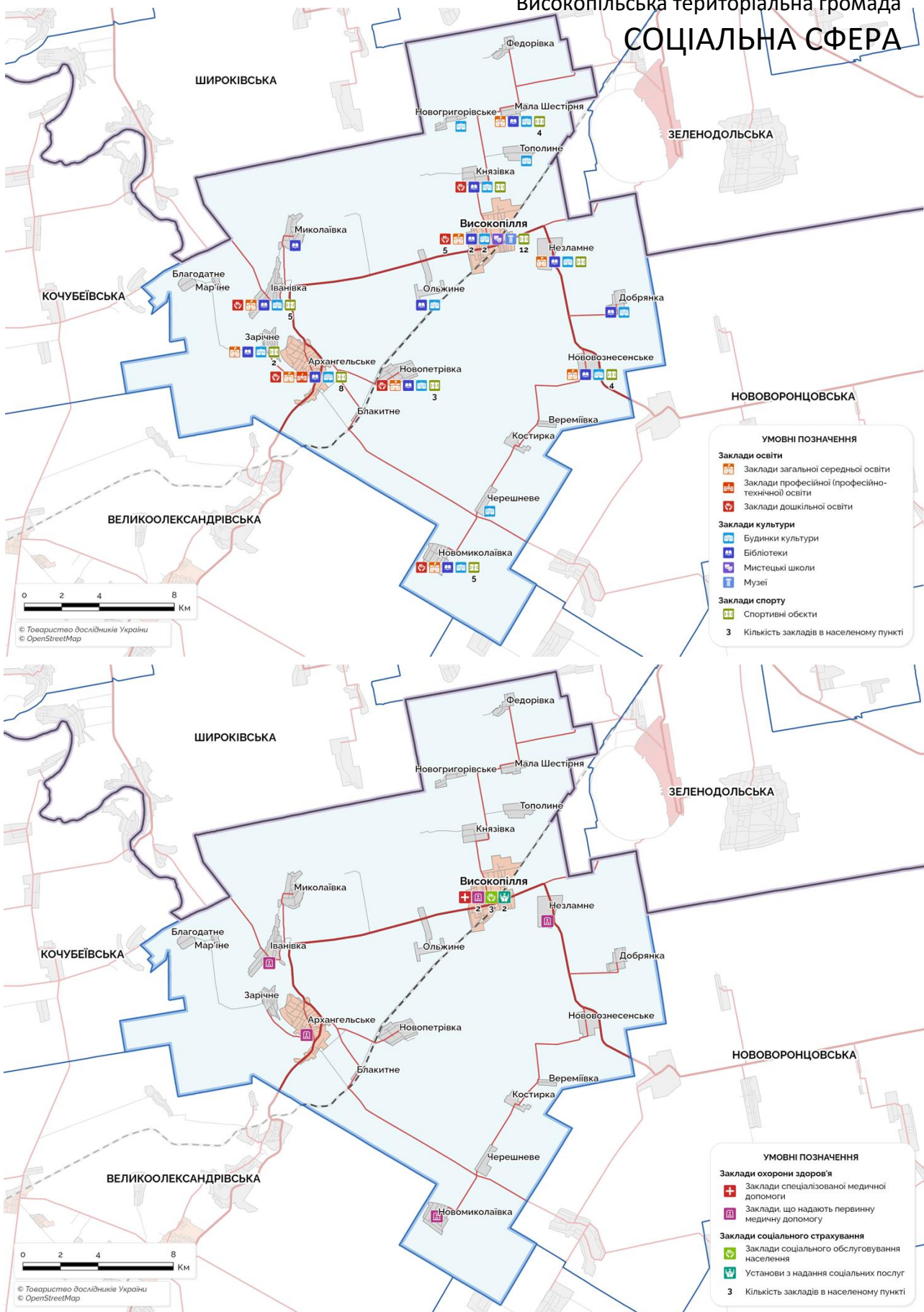
2022-2023 рр.

Високопільська територіальна громада

Коротка характеристика закладів освіти	Мережа закладів освіти представлена 10 ДНЗ, 9 ЗЗСО (у т.ч. 2 опорні школи (570 і 430 учнів) та 7 філій (від 70 до 15 учнів)). П'ять ЗЗСО I-III рівня акредитації, дві - I-II рівня акредитації і дві I рівня акредитації. У ЗЗСО навчається 1308 учнів та 180 педагогів. Середня наповненість класів у громаді - 9,2 учнів на клас (низький рівень наповнюваності) і змінюється від 14,6 до 6,2 за окремими закладами. Навантаження на одного вчителя у громаді складає 5,9 учнів і змінюється від 9,7 до 3,9 учнів на одного вчителя.
Медична сфера	Медична сфера територіальної громади складається із 1 закладу спеціалізованої медичної допомоги, 5 закладів первинної медичної допомоги, в тому числі 6 закладів ПМД зареєстровано в системі ehealth. Послуги первинної медичної допомоги надають 7 лікарів, із якими укладено 8864 декларацій, що становить 79,41 % від загальної кількості населення територіальної громади
Коротка характеристика сфери соцзахисту	У громаді 5 установ та закладів соціального захисту. Робота із соціального захисту реалізується у громаді через спеціальний структурний підрозділ Виконавчого комітету, Територіальний центр соціального обслуговування, Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, Службу у справах дітей, Центр зайнятості. Одним із завдань розвитку громади є розширення мережі закладів соціального захисту, та підключення партнерів приватних комерційних та громадських організацій до системи соціального обслуговування населення
Коротка характеристика сфери культури	Територіальна громада характеризується вкрай низьким навантаженням користувачів на заклади культури. У громаді 16 клубних закладів, 14 публічних бібліотек, 1 музей та 1 мистецька школа. Це обмежує перспективу комерціалізації частини послуг, які надають у сфері культури та, відповідно підвищує навантаження на місцевий бюджет. Є необхідність оптимізувати мережу закладів культури у громаді
Коротка характеристика спортивної сфери	Спортивна інфраструктура громади за своєю структурою дуже спрощена. Її складають 45 об'єктів - 8 футбольних полів, 12 спортивних залів та 25 спортивних майданчиків

СОЦІАЛЬНА СФЕРА

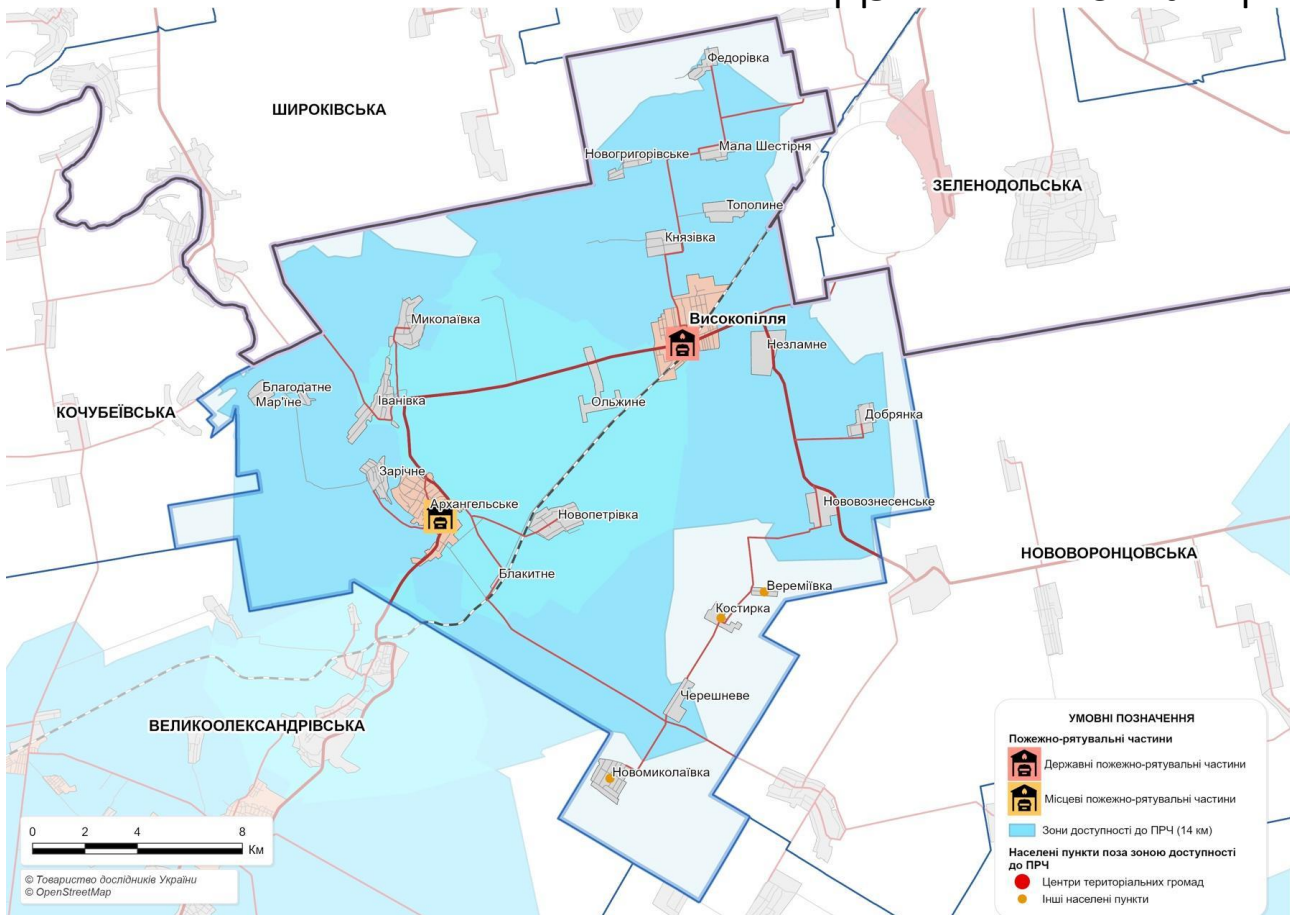
ІНФРАСТРУКТУРА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ: 2021 РІК

Високопільська територіальна громада

Коротка характеристика пожежної безпеки в тергромаді	В межах територіальної громади знаходиться дві пожежно-рятувальні частини, одна державна - розміщена в центрі територіальної громади, та одна місцева, розміщена в одному із населених пунктів тергромади. Загалом 19 із 22 населених пунктів тергромади знаходяться в межах 20 хвилинної доступності до пожежно-рятувальних частин (ПРЧ), лише 6,3% населення тергромади проживає поза зоною доступності 20 хвилин до ПРЧ.
Загальний рівень техногенної безпеки тергромади	Високий рівень організації реагування на надзвичайні ситуації при дуже низькому потенціалі виникнення техногенної небезпеки в тергромаді
Коротка характеристика техногенної безпеки в тергромаді	В межах територіальної громади розміщено три підрозділи реагування на надзвичайні ситуації, в тому числі дві державні пожежно-рятувальні частини

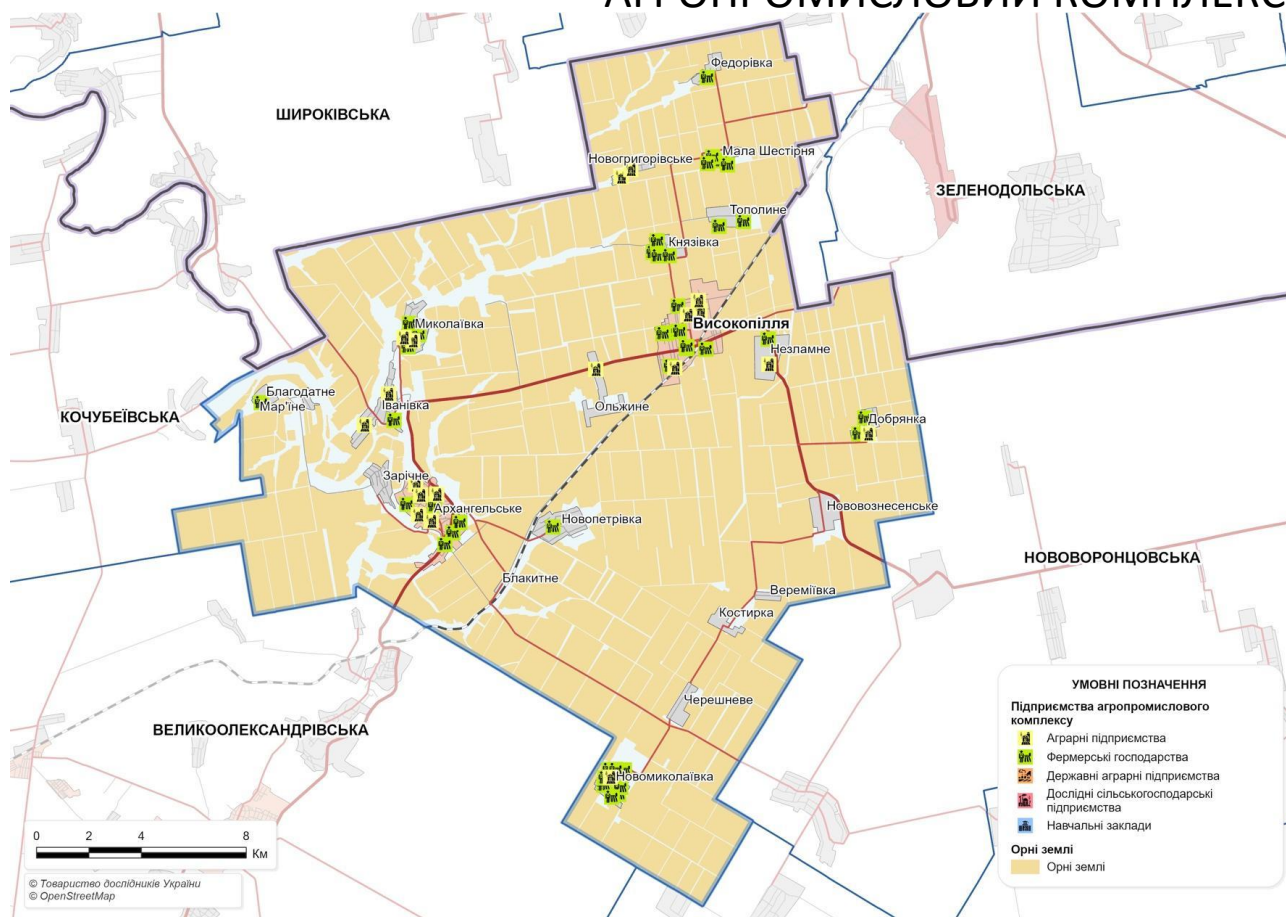
Високопільська територіальна громада
СИЛИ РЕАГУВАННЯ НА
НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ

Високопільська територіальна громада

Коротка характеристика промислового розвитку територіальних громад	На території громади розташовані виробничі та обслуговуючі об'єкти ПАТ "Арселорміттал Берислав" - одного з провідних підприємств України з виробництва вапняку для будівельної галузі та металургійного виробництва, що працює на основі Архангельського родовища вапняків
Коротка характеристика енергетичного комплексу тергромад	В межах територіальної громади розміщено три сонячні електростанції (СЕС Високопільська 1,2 черга та СЕС ФГ Промінь) загальною потужністю 5,61 МВт
Коротка характеристика агропромислового комплексу	В межах територіальної громади зареєстровано 76 підприємств агропромислового комплексу, із яких 21 - аграрне підприємство, 55 фермерських господарств
Агрохолдинги, що мають свої підприємства в межах тергромади	відсутні
Переважаюча спеціалізація в рослинництві	Горох, ячмінь озимий, пшениця озима, рапс озимий, соняшник
Переважаюча спеціалізація в тваринництві	Птахівництво
Коротка характеристика інвестиційно-привабливих територій	В межах територіальної громади знаходиться 2 інвестиційно-привабливі території типу Brownfield для потенційного розміщення об'єктів сільського господарства. Загальна площа ділянок - 77,6 га

Високопільська територіальна громада АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС

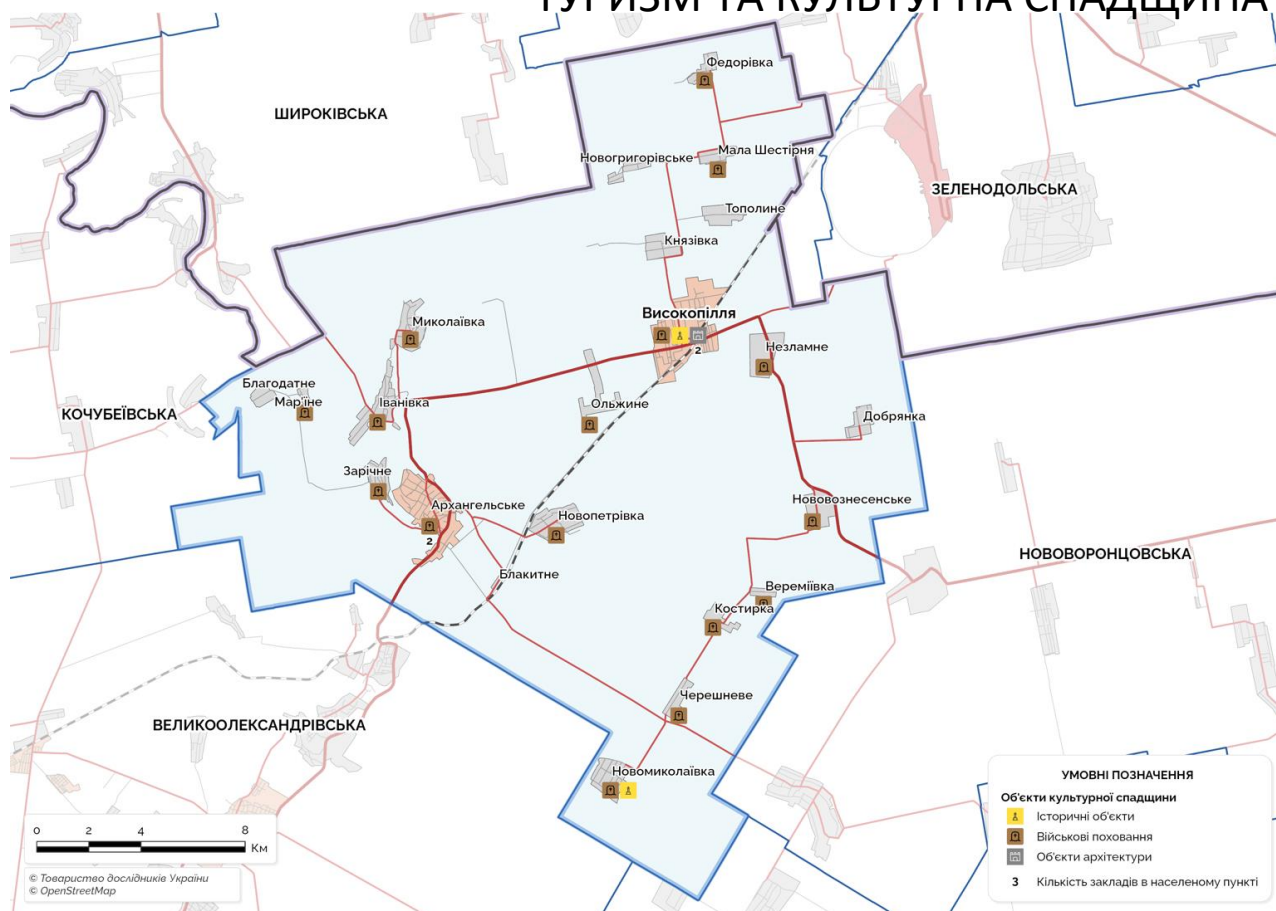
КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА І ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МИРНОГО ЧАСУ

Високопільська територіальна громада

Загальна к-сть об'єктів культурної спадщини	21
Коротка характеристика культурної спадщини в територіальній громаді	В межах Високопільської тергромади знаходиться 17 військових поховань, а саме: Братська могила воїнів Червоної армії (с. Костирка), Братська могила воїнів Червоної армії (с. Мала Шестірня), Братська могила воїнів Червоної армії (с. Мар'їне), Братська могила воїнів Червоної армії (с. Новомиколаївка), Братська могила воїнів Червоної армії (с. Федорівка), Братська могила воїнів Червоної армії (с. Червоноармійське), Братська могила воїнів Червоної армії (с. Вереміївка), Братська могила воїнів Червоної армії (с. Ольжине), Братська могила воїнів Червоної армії й пам'ятник на честь воїнів-односельчан (с. Новопетрівка), Братська могила воїнів Червоної армії та пам'ятник на честь воїнів-односельчан (с. Зарічне), Братська могила воїнів Червоної армії та пам'ятник Я. Л. Андрееву (сел. Високопілья). У сел. Високопілья знаходиться 2 історичних об'єкти: Пам'ятник Т. Г. Шевченку та Пам'ятник на честь воїнів-односельчан. Загалом тергромада має слаборозвинену туристичну інфраструктуру. У сел. Високопілья розташовані 2 об'єкти архітектури: Лютеранська кірха та Будинок колишньої німецької гімназії, які є потенційно привабливими для розвитку туризму в тергромаді

ТУРИЗМ ТА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

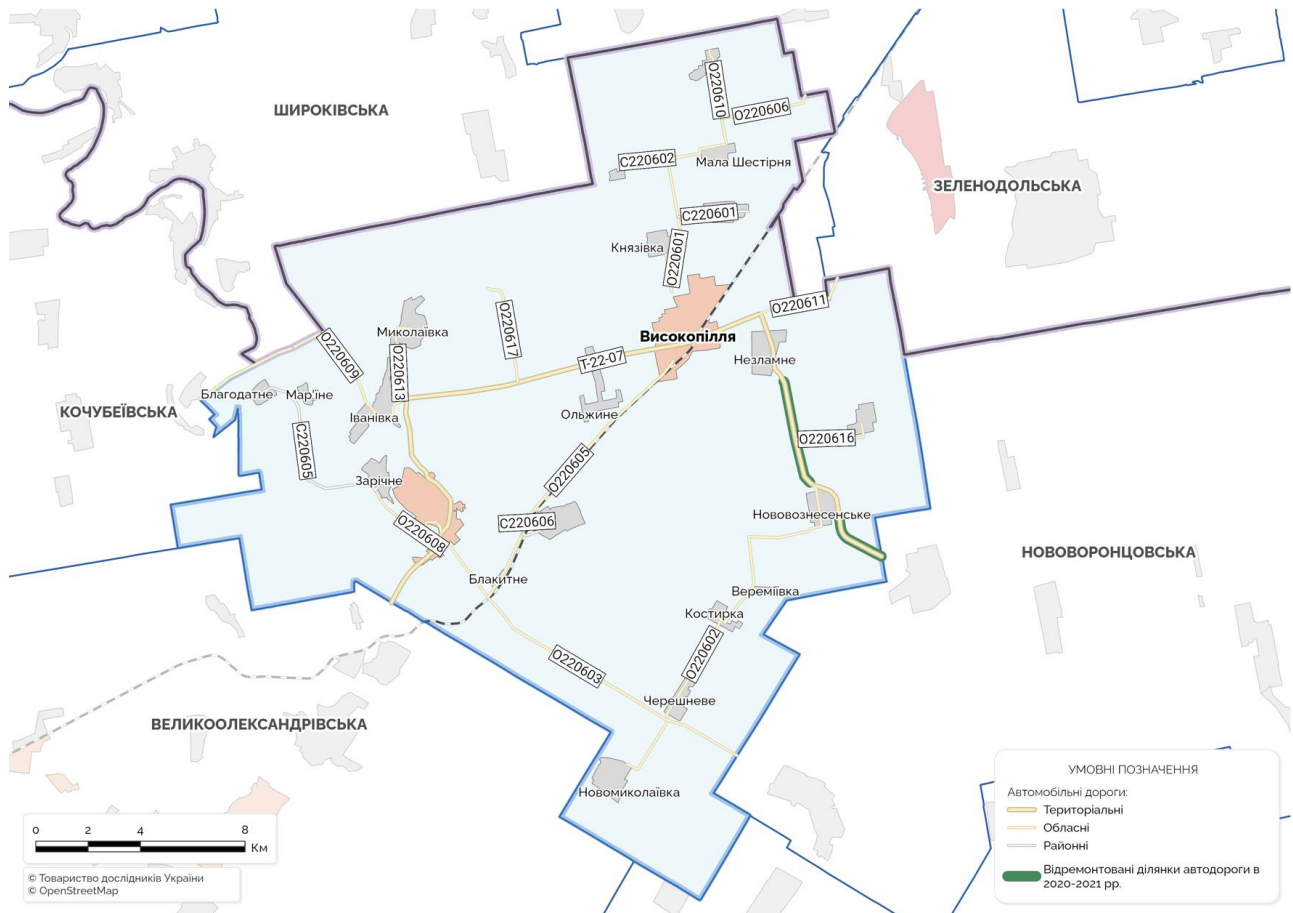
ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА: 2021 РІК

Високопільська територіальна громада

Коротка характеристика мережі автомобільних доріг	Загальна протяжність автомобільних доріг державного та місцевого значення в територіальній громаді становить близько 198 км, таким чином щільність автомобільних доріг в тергромаді становить 0,400 км/кв. км (високий показник по області). Найбільшу протяжність в межах тергромади мають дороги обласного (63,7%) та територіального значення (25,6%). Протягом 2020-2021 рр. в тергромаді відремонтовано 44,64 км доріг державного та місцевого значення, що становить 22,6% від їх загальної протяжності в тергромаді
Коротка характеристика доступності автобусних пасажирських перевезень тергромад	На початку 2022 року 9 із 22 (41%) населених пунктів тергромади мають регулярне автобусне сполучення (в тому числі центр тергромади), що становить 74% населення тергромади. Територією тергромади проходить 2 внутрішньообласних автобусні маршрути, 2 транзитні з Херсону. Також територією тергромади проходить 3 міжобласних транзитних маршрути

ТРАНСПОРТНА МЕРЕЖА

МІСТОБУДІВНЕ ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ: 2021 РІК

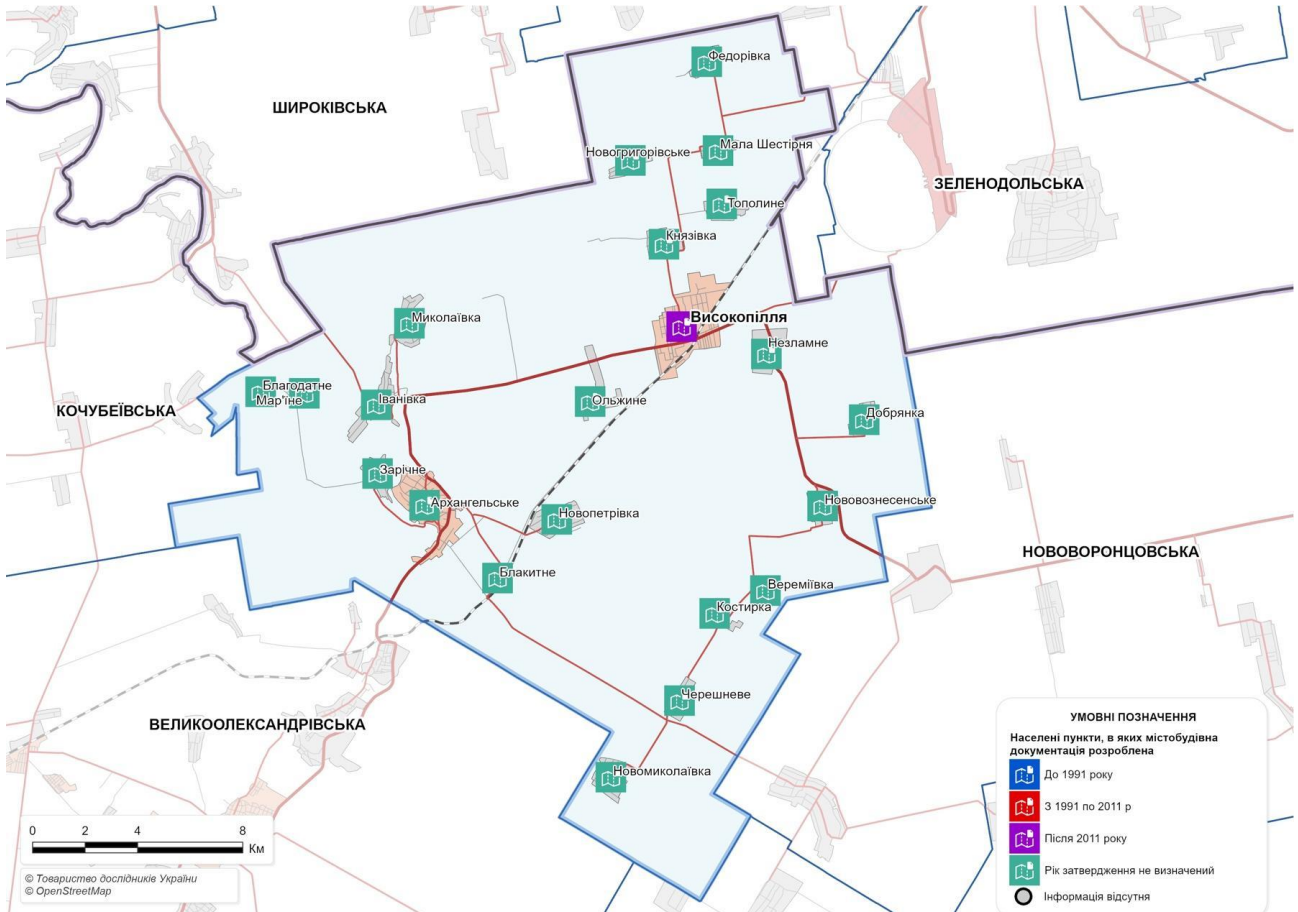

Високопільська територіальна громада

Поточний стан затвердження містобудівної документації (МБД) у тергромадах	До складу Високопільської селищної тергромади входить 22 населених пункти. 1 н.п. має генеральний план, затверджений після 2011 р. Матеріали генеральних планів н.п. тергромади у публічному доступі відсутні. Генеральний план с. Високопілья оновлено у 2017 р. План зонування с. Високопілья створений у 2017 р. Дані про затвердження плану зонування відсутні
Оцінка затвердженої МБД в тергромадах	1 населений пункт тергромади має МБД, затверджену в після 2011 р. 1 з 22 н.п. мають матеріали генеральних планів (основні креслення) відсутні у публічному доступі. Основне креслення генерального плану с. Високопілья відсутні в публічному доступі
Коротка характеристика житлового фонду	Загальна розрахункова площа житлових приміщень в тергромаді становить 279,2 тис. кв.м., загальна забезпеченість житлом в тергромаді становить 25,4 кв.м/особу. Розрахункова кількість квартир/житлових садиб становить 4701 одиниця, забезпеченість квартир/житлових садиб на 1 особу в тергромаді становить 0,43. Загалом, тергромада має середній рівень забезпеченості житлом населення.
Коротка характеристика містобудівного освоєння	Розселенська мережа територіальної громади складається із 8 сіл, в яких проживає 4558 тис. осіб, в тому числі одне село має чисельність населення менше 50 осіб. Загальна площа забудованих територій в межах тергромади - 12,16 кв. км, площа населених пунктів - 11,993 кв. км. Загалом тергромада має середній рівень містобудівного освоєння території, а потенціал містобудівного освоєння території тергромади можна охарактеризувати як середній ризик скорочення

Високопільська територіальна громада

ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК

НАСЛІДКИ ВІЙНИ І ПОВОЄННА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ

Високопільська територіальна громада

Період тимчасової окупації військами	Високопільська селищна територіальна громада знаходилася під окупацією з 10 березня по 4 жовтня 2022 року
Наслідки військового вторгнення рф	Через територію громади проходила лінія зіткнення із військами агресора, тому і територія, і населення громади зазнали суттєвих втрат - масштабні руйнування житла та інфраструктури, людські жертви, масові переміщення і скорочення населення, спотворення вікової структури населення. Масштаби пошкоджень від війни в межах Високопільської громади надзвичайні – в громаді загалом станом на вересень 2023 року зафіксовано майже 2000 пошкоджених об'єктів. Це 12,5% від загальної кількості зареєстрованих пошкоджень на деокупованих територіях в цей період. Через територію громади проходить залізниця, яка була об'єктом підвищеної уваги з боку окупантів. Загалом в межах громади було пошкоджено 1951 об'єкт у 19 населених пунктах. Руйнування зафіксовані майже у всіх населених пунктах, крім сіл Блакитне, Вереміївка (було знелюднене до війни), Костирка. Пошкоджено 1786 особистих домогосподарств, 35 багатоквартирних будинків та 130 об'єктів комунальної, соціальної, транспортної і виробничої інфраструктури. В тому числі - заклади охорони здоров'я, освітньої мережі, адміністративні будівлі, будинки культури і бібліотеки, автостанція тощо. Зокрема пошкоджено 16 об'єктів надання первинної та вторинної медичної допомоги, 16 закладів освіти, 32 заклади сектору культури та туризму, 11 адміністративних об'єктів. Переважна частина пошкоджень - 92,1%, - відбулися внаслідок влучання боєприпасів, 3,7% - внаслідок влучання ракет, 4,2% - внаслідок інших дій російських військ, в тому числі дій диверсійних груп. Біла Криниця найбільше з усіх населених пунктів зазнала наслідків цілеспрямованих ракетних обстрілів – 75% влучання ракет від загального їх обсягу. Серед стратегічно важливих об'єктів пошкоджено залізничний вокзал. Найбільше постраждали такі населені пункти громади як Архангельське, Князівка та Іванівка тут зосереджено 50% пошкоджених об'єктів. Також близько 200 пошкоджень зафіксовано у Високопільлі (201) і Зарічному (185). Архангельське, через яке проходило одна з ліній наступу окупантів, зазнало численних уражень не тільки житлових

будинків, але і об'єктів комунальної, соціальної інфраструктури та промислового сектору. Зокрема, зруйновані майже всі виробничі та обслуговуючі об'єкти ПАТ "Арселорміттал Берислав" - одного з провідних підприємств України з виробництва вапняку для будівельної галузі та металургійного виробництва. ПАТ "АрселорМіттал Берислав", що працював на основі Архангельського родовища вапняків. Було пошкоджено адміністративно побутовий комплекс, гараж, трансформаторні підстанції, складські приміщення. Також постраждали Архангельська селищна бібліотека, будинок культури, Архангельський професійний аграрний ліцей, ясла-садок, школа, Архангельська лікарська амбулаторія загальної практики сімейної медицини. Князівка, невелике село, в якому до війни проживало близько 350 осіб, зазнало пошкоджень 340 об'єктів. Окрім майже повного зниження чи пошкодження житлового фонду села, у ньому також зруйновано бібліотеку, дитячий садок, фельдшерсько-акушерський пункт.

У адміністративному центрі громади Високопільлі окрім руйнувань житлових будинків, в тому числі багатоквартирних, пошкоджено чи повністю зруйновано 18 об'єктів сфери охорони здоров'я, зокрема Високопільський центр культури і дозвілля, Високопільська мистецька школа, центральна бібліотека, Високопільський краєзнавчий музей, дитячий садок, школа та Високопільська спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів "Обдарованість". Також зазнали уражень такі важливі для розвитку і безпеки громади об'єкти як Центр зайнятості, пожежна частина, Високопільське відділення поліції, автостанція.

Найвища концентрація пошкоджень (в середньому по населених пунктах, що зазнали руйнувань становить 16 об'єктів на 100 осіб наявного населення станом на 01.09.23 р.), більше 50 на 100 осіб, - у селах Князівка, Потьомкине, Ольгине, Зарічне, Іванівка, Новопетрівка, Тополине.

Наслідки війни на демографічну ситуацію в громаді також жахливі. 18 з 22 населених пунктів громади станом на 01.04.2023 р. мали менше 50% від довоєнної чисельності населення, в тому числі у 11-ти – частка населення становила 30% і менше. Все це є ознаками не просто прямих втрат людського капіталу, але і свідчить про ті демографічні втрати від воєнних дій, які поки що важко повною мірою оцінити. Це може становити загрозу в першу чергу для повоєнної відбудови і відновлення.

Разом з тим, у демографічній ситуації Високопільської громади, незважаючи на масштабні руйнування і складну безпекову обстановку, останні півроку спостерігаються позитивні тенденції. Якщо у квітні 2023 року населення громади складало лише 34% від довоєнної кількості

населення, то у вересні 2023 року – вже 51%, а у січні 2025 року – 56,3% (6196 осіб станом на 01.01.2025). У січні 2025 року вже 3 населені пункти територіальної громади (с. Мар'їне, Новомиколаївка, Мала Шестірня) мали більше 70% довоєнної кількості населення, і лише у 5 селах з 22 (Черешневе, Потьомкине, Блакитне, Добрянкa, Костирка) чисельність населення залишається менше 30% від довоєнних показників. Деформація вікової структури хоч і суттєва, проте теж демонструє тенденції до покращення. В середньому по громаді частка дітей та підлітків у вересні 2023 року становила 15,8%, працездатного населення – 53%, людей старше працездатного віку – 31%, а у січні 2025 року ці показники становлять відповідно 16,1%, 53,9%, 30%.

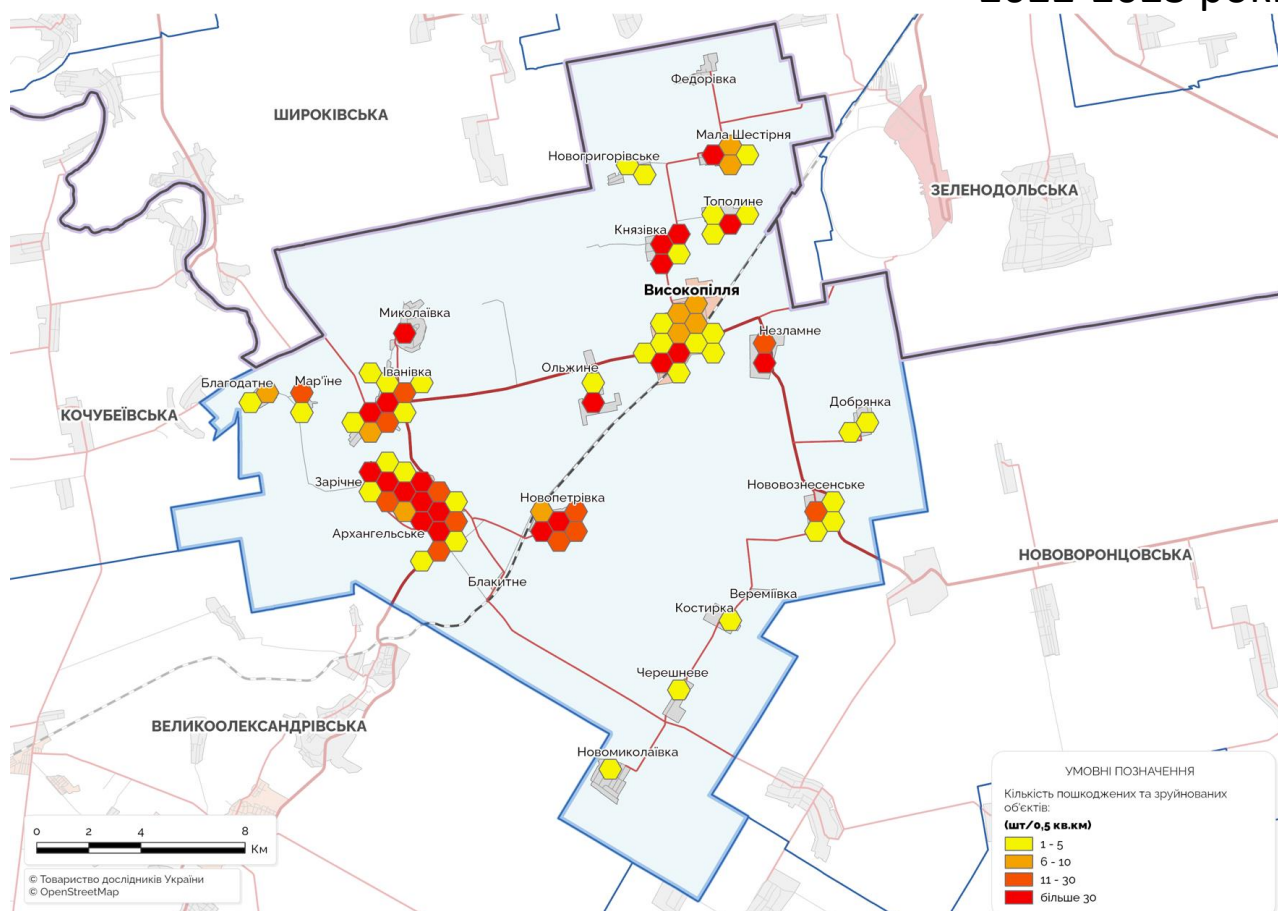
У 12-ти населених пунктах демографічний приріст з квітня по вересень 2023 року складав від 10 до 25%. При цьому більше 20% - у таких населених пунктах як Князівка, Високопілля, Нововознесенське і Мар'їне. Це означає, що наявність чи відсутність пошкоджень внаслідок бойових дій суттєво не впливають на динаміку повернення/не повернення людей і загальні демографічні втрати.

Варто також зазначити, що населені пункти, які не зазнали руйнувань внаслідок влучання боєприпасів, ракет чи інших дій російських військ, або зазнали незначною мірою, демонструють гірші демографічні тенденції. Такі населені пункти, як Блакитне, Добрянкa, Новомиколаївка, Новогригорівське, Благодатне, Костирка, Черешневе, Федорівка (в усіх 8-ми разом сумарно зафіксовано 23 пошкоджених об'єкти), показали найнижчий (менше 7%) або взагалі нульовий приріст населення з квітня по вересень 2023 року.

Це переважно малі села з кількістю населення менше 200 осіб (за винятком Новомиколаївки). Така ситуація є загрозливою з точки зору нарощування подальших диспропорцій у людності окремих населених пунктів в громаді, збезлюднення найменших населених пунктів та складнощів у відновленні/створенні нової мережі соціальних та інфраструктурних послуг

Високопільська територіальна громада

РУЙНУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ЦИВІЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ: 2022-2023 роки

Повоєнне відновлення

Одразу після деокупації тергромади було розпочато відновлення критичної інфраструктури: електромережі, дороги, залізничне сполучення, газопостачання, водогони, мобільний та інтернет-зв'язок. З липня 2023 року у Високопільській (а також у сусідній Кочубеївській) громаді розпочався проєкт відновлення на рівні громада-громаді або регіон-регіону «Пліч-о-пліч». Відбудовою сіл Високопільської громади опікуються Хмельницька, Черкаська, Дніпропетровська, Тернопільська та Чернівецька області. Розпочалася відбудова населених пунктів Архангельське, Іванівка та Новопетрівка. Високопільська тергромада є одним з лідерів серед громад Херсонської області за кількістю і масштабами проєктів відбудови. Громада зареєструвала у системі DREAM 67 проєктів в різних секторах економіки (промисловість, торгівля та послуги, освіта, транспортні послуги, вода, санітарія та управління відходами, державне управління, енергія та видобуток, соціальний захист, охорона здоров'я) вартістю 1,405 мільярда гривень. Однак поки що для їхньої реалізації покрито близько 48% фінансування. В числі проєктів, що вже реалізовано або які в процесі реалізації:

- придбання спецтранспорту для комунального підприємства "Високопільський комунсервіс" та соціального транспорту для мешканців деокупованих населених пунктів;
- покращення послуги водопостачання шляхом проведення ремонту свердловини в селищі Архангельське, встановлення водонапірної башти та облаштування бювету, встановлення сонячних панелей з метою забезпечення роботи системи зворотнього осмосу на території КП "Високопільський комунсервіс", в селищі Архангельське, буріння свердловини та встановлення башти рожновського в селищі Високопілья, артезіанської свердловини в с. Новопетрівка;
- забезпечення безперебійної роботи критичної інфраструктури шляхом встановлення сонячних електростанцій для питного водопостачання, проведення капітального ремонту каналізаційної мережі в селищі Високопілья;
- нове будівництво захисної споруди цивільного захисту і капітальний ремонт будівлі Високопільського опорного закладу загальної середньої освіти, його Малештирнянської філії дошкільної та базової середньої освіти, будівництво захисних споруд цивільного захисту Архангельського закладу дошкільної освіти (ясла-садок) «Теремок» та опорного закладу загальної середньої освіти, у т.ч. Іванівської філії, будівництво захисної споруди на території дошкільного навчального закладу в селищі Високопілья;
- капітальний ремонт будівлі та будівництво бомбосховища Високопільського ліцею ХОР, будівництво захисної споруди цивільного захисту (протирадіаційного укриття) на території Архангельського професійного аграрного ліцею;
- відновлення приватних будинків пошкоджених внаслідок збройної агресії РФ в селищі Архангельське, Високопілья, багатоквартирних будинків пошкоджених внаслідок збройної агресії РФ в селищі Високопілья;
- облаштування дитячого простору в селищі Високопілья, облаштування спортивної та здорової зони в селі Зарічне, капітальний ремонт покрівлі КЗ Високопільський центр культури і дозвілля;

- капітальний ремонт будівлі, реконструкція з облаштуванням захисної споруди цивільного захисту Комунального закладу "Високопільський центр надання соціальних послуг";
 - створення та облаштування інформаційно-ресурсного центру (коворкінгу) з підтримки бізнесу та розвитку підприємництва «Я підприємець»;
 - нове будівництво амбулаторії загальної практики в с. Іванівка, реконструкція майнового комплексу адміністративного будинку Високопільської селищної ради під амбулаторію загальної практики У черзі невідкладних заходів, окрім відбудови і ремонту житлового сектору, можна відзначити відбудову закладів охорони здоров'я, відновлення і відбудову мережі освітніх закладів. Зокрема, в числі таких заходів:
 - створення і організація роботи Центру надання культурних послуг Високопільської громади; капітальний ремонт і реконструкція з метою створення безбар'єрного простору громади для доступу маломобільних груп населення комунального закладу «Високопільський центр культури і дозвілля»;
 - реконструкція КЗ «Високопільський ясла-садок «Барвінок» з будівництвом укриття на території закладу;
 - створення ліцею на базі КЗ «Високопільський ОЗЗСО»
 - створення позашкільного відділу на базі КЗ «Високопільський ОЗЗСО» шляхом приєднання КЗ «Високопільський ЦДЮТ»;
 - реконструкція Високопільської лікарської амбулаторії;
 - будівництво Архангельської лікарської амбулаторії.
- Також у числі необхідних заходів - будівництво очисних споруд на території селища Високопілья.
- Довгострокова повоєнна стратегія розвитку, як і загалом для всіх деокупованих територій, має включати:
- 1) збереження і відновлення людського потенціалу, повернення людей, які виїхали за кордон, і вимушено переміщених осіб;
 - 2) відновлення економіки громади в цілому і стабільне зростання конкурентоспроможності громади;
 - 3) створення робочих місць і постійних джерел генерування доходів, заохочення програми підтримки і розвитку підприємництва;
 - 4) розвиток системи надання соціальних послуг з урахуванням нових потреб, нових соціальних категорій і специфіки демографічної структури населення;
 - 5) ліквідацію наслідків перетворення навколишнього середовища в результаті бойових дій;
 - 6) відбудову населених пунктів з урахуванням: реальних потреб людей, ландшафтних особливостей території громади, принципів екологічності та естетики.

Навчальне видання

**Високопільська територіальна громада та виклики воєнного часу.
Атлас умов та ресурсів**

За загальною редакцією Павла Остапенка, Дар'ї Мальчикової

Атлас

Видання друге, доповнене

Підписано до друку 01.04.2025 р. Формат 60х90/8.

Гарнітура Avenir Next.

Ум. друк. арк. 4,65. Тираж 100 прим.

Видавець і виготовлювач

Херсонський державний університет.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ХС № 69 від 10 грудня 2010 р.
73000, Україна, м. Херсон, вул. Університетська, 27. Тел. (0552) 32-67-95.

ГІС-портал
Херсонської
області

СИМВОЛІКА ТА АТУ 	ІСТОРІЯ 	ГЕОЛОГІЧНА БУДОВА І КОРИСНІ КОПАЛИНИ 	ГЕОМОРФОЛОГІЧНА КАРТА 	КРУТИЗНА СХИЛІВ 	КЛІМАТ 	ЛАНДШАФТИ
ОСВІТА 	ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ 	ГІПСОМЕТРИЧНА КАРТА 	ВЕРТИКАЛЬНЕ РОЗЧЛЕНУВАННЯ РЕЛЬЄФУ 	РОСЛИННІСТЬ 	ГРУНТИ 	ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЇ (ЗА ТИПАМИ)
МЕДИЦИНА 	СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ 	КУЛЬТУРА 	СПОРТ 	ЦЕНТРИ БЕЗПЕКИ ТА ПОЖЕЖНО- РЯТУВАЛЬНІ ЧАСТИНИ 	НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ 	ОБ'ЄКТИ ПІДВИЩЕНОЇ ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ
ЗАЛІЗНИЦЯ 	ЖИТЛОВИЙ ФОНД 	ГЕНЕРАЛЬНІ ПЛАНИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ 	МІСТОВБУДІВНЕ ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ 	МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ 	ЦНАП 	ЗАГАЛЬНІ СУДИ ТА ПРОКУРАТУРА
ПАСАЖИРСЬКІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ 	МЕРЕЖА АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ 	ТУРИСТИЧНІ МІСЦЯ ТА МАРШРУТИ 	КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА 	СФЕРА ГОСТИННОСТІ 	НАДАВАНІ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ 	ВИКОНАВЧА ВЛАДА
РІЧКОВА ТА МОРСЬКА ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА 	ПРИРОДНО- ЗАПОВІДНИЙ ФОНД 	СТАЦІОНАРНІ ДЖЕРЕЛА ЗАБРУДНЕННЯ 	ЗАЙНЯТІСТЬ ТА ТРУДОВІ РЕСУРСИ 	ІНВЕСТИЦІЙНО- ПРИВАБЛИВІ ТЕРИТОРІЇ 	ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА 	ПРОМИСЛОВІСТЬ